

Od ideje, preko temeljitog planiranja, sve do polaska iz kišne Hrvatske, put nas ovaj puta vodi poznatim putovima preko skupe Turske i iznenadujuće ugodnog Irana sve do Pakistanske granice

svakom putopiscu
poklanjamо nаočale
arnette
www.arnette.com

Priprema, pozor, kreni u Indiju!

PIŠE, VOZI I SNIMA: DARKO LABAŠ

Trebalo je trajati 37 dana, krajnji cilj trebala je biti Goa, najmanja država Indijskog potkontinenta, hipijevska meka u šezdesetim i sedamdesetim godinama prošlog stoljeća, a i danas odredište mlađih avanturnista iz cijelog svijeta željnih plavetila Indijskog oceana i bjeline dugih pješčanih plaža s palmama. Nepal je trebao biti samo usputna stanica, plan je bio da ga prijeđemo za dva do tri dana. Međutim, završilo je potpuno drugačije, od Indije sam video samo sjever zemlje, ali zato su tri sedmice Nepala ostavile duboki trag u meni. Dakle, da krenem od početka. Pošto

smo još zimus Georg, Helga i ja odlučili na koju ćemo stranu u rujnu, trebalo je osigurati potrebne nam vize. Kasnije nam se priključio i Rakela, biker iz Splita. Vizu za Indiju dobili smo za samo jedan dan u veleposlanstvu u Zagrebu, vrijedi šest mjeseci za neograničen broj ulaza u državu. Nakon toga nije bio problem niti za vizu Islamske Republike Iran. Dobili smo je također u Zagrebu i to za dva ulaza, jer smo se kroz Iran trebali i vratiti. Za Nepal smo dobili informaciju da se viza dobije na granici, što se kasnije pokazalo točnim. Problem je nastao s Pakistanom i Kinom. Za jednu od tih dviju država vizu trebamo svakako, jer se samo tako može ući u Indiju, odnosno u Nepal. Kinezi su nas odmah odbili, vizu ne izdaju za individualne posjetitelje s vlastitim vozilima. A kada bismo i dobili vizu, na ulazu u zemlju trebali bismo polagati vozački ispit - i to na kineskom jeziku - a to traje barem osam dana. Strane vozačke dozvole ne priznaju. Trebali bismo platiti vodiča koji bi cijelo vrijeme vozio ispred nas. Znači, Kinu ostavljamo za neka druga vremena, ali Pakistan moramo riješiti, inače od putovanja neće biti ništa. U konzulatu u Zagrebu dajemo zahtjev za dvostruku tranzitnu vizu još u ožujku, iako ćemo na put tek u rujnu. I dobro je da smo tako učinili, jer unatoč bezbrojnim upitima, našim

navaljivanjima i molbama, viza nam je odobrena tek u kolovozu. Rakela i ja sreli smo se na moto-susretu u Sarajevu, te otišli u veleposlanstvo Islamske Republike Pakistan, gdje su nam u putovnice konačno utisnuli vize. Kako je Pakistan na rubu građanskog rata, a u pobunjene pokrajine Baluchistan i Južni Waziristan rizično je putovati, dugo smo razmišljali da li ići ili ne. Stoga smo i zatražili razgovor sa veleposlanikom, kada smo već u Sarajevu. Iako su na internetskim stranicama upozorenja da Baluchistanom niti u kojem slučaju nije uputno prolaziti, veleposlanik nas je donekle razuvjerio. Ali, samo donekle. U toku razgovora nekoliko

vjernim putopiscima
METZELER
poklanja par guma

Srbija - Sicevacka klisura

Bugarska

Turska - Edirne

Edirne u kampu

Uz autocestu prema Ankari

Ceste kroz istok Turske

nas je puta pitao da li zaista baš moramo ići kroz Pakistan. Da, moramo, drugog puta za Indiju nema!

Dva-tri dana prije polaska došao je red na pripremanje Yamahe. Ništa ne smijem prepustiti slučaju, stoga se mijenja ulje, filter ulja, svjećice, disk pločice, ležajevi kotača, obje gume, lanac i lančanici, dodatno se pregledava cijeli motocikl. Osim osobnih stvari, pripremam šesnaest litara motornog ulja, jer ulje planiram promijeniti barem jednom, a možda i dvaput. Kako Yamaha već troši oko pola litre ulja na tisuću kilometara (prošla je oko sto tisuća kilometara od posljednje izmjene karika), potrebno je toliko ulja. Tu je i par guma Metzeler, koje će isto tako morati zamijeniti. Osim gas-sajli, od mehanike ne nosim ništa, ali je tu zato kompletna elektronika, od svjećica do CDI-a. Na kraju sam sve osim ulja netaknuto vratio kući (čak i gume). Da, uzeo sam i kanistar za gorivo.

Što se tiće zdravlja, po preporuci liječnika cijepili smo se protiv raznih tropskih bolesti. Osim lijekova koje stalno koristim na put sam uzeo i tablete Lariam protiv malarije.

Dan prije polaska od Georga dobivam e-mail: u Pakistanu su pobunjenici zarobili dvije stotine vladinih vojnika. Tražim po karti, zabilje se u pokrajini Južni Waziristan, kojom, srećom, ne prolazimo. Ali, trebali bismo biti na samo nekoliko desetaka kilometara od tih krajeva. Petak je, već dva dana kiša lijeva kao iz kabla. Predvečer do mene u Varaždinu stiže Rakela, direktno iz Zagreba, gdje su mu na BMW-u obavili veliki servis. Nešto kasnije tu je i Georg s Helgom, a susret proslavljam u restoranu «Santa Maria». Na oproštaj dolaze i mnogi prijatelji iz kluba, a fešta traje neplanirano dugo, sve do dva sata u noći. To ne bi bio problem da nismo ustali već u četiri, a današnji cilj je Turska! Kišica pada, odmah u

Varaždinu navlačimo 'kišnjake' te oprezno krećemo put istoka po klijuskoj, blatnoj cesti (poljoprivredni radovi su u tijeku). Zaustavljamo se na kavi u Slatini, gdje kiša prestaje. Radi hladnoće ne skidamo kišna odijela. U Tovarniku se opraćamo od Lijepa naše, te smo uskoro u Beogradu. Nakratko se zaustavljamo, samo radi točenja goriva. Duže se zaustavljamo uz autocestu Beograd-Niš. Ručak je bio bogovski, u Srbiji se dobro i jeftino jede, to je jasno. Juha, teleće pečenje i šopska salata morati će nam pomoći da nakon skoro neprospavane noći danas ipak ulovimo Tursku. Kod Niša napuštamo autocestu i vozimo Sićevačkom klijusom uz rijeku Nišavu sve do Pirotu i Dimitrovgrada, te do granice s Bugarskom. Konačno su Bugari shvatili da su u Europskoj Uniji - carinske formalnosti su skratili na nekakvu razumnu mjeru. Bugarsku trebamo što brže proći, ali leve ipak trebamo,

jer tankati se mora. Stoga smo još na granici parkirali pred mjenjačnicom te bili svjedoci požara koji je izbio u kabini modernog kamiona domaćih tablica. Prisutni kamiondžije u panici su tražili vozača ugroženog kamiona jer su nemoćno stajali s vatrogasnim aparatima u rukama ispred zaključanih vrata vozila. Kada se dotični vozač konačno pojавio, vatra se unutra već toliko razbuktala, da je u kabinu trebalo isprazniti nekoliko sadržaja protupožarnih aparatova. Baš nam je bilo žao ušminkanog, bijelog kamiona, koji je ponosno nosio naziv «White Eagle». No, nas je čekao dug put, tako da smo Sofiju obišli, te se (osim dva tankanja) nismo zaustavljali u Bugarskoj. Do Plovdiva nas je vodila odlična autocesta, a dalje, sve do granice, cesta je isto tako super. Iako prolazi kroz manje gradiće i sela, može se vrlo brzo voziti. Promet je rijedak, a kolnik širok i dobro označen. Posljednjih stotinu kilometara kroz Bugarsku krajolik je

Ankara

Naše prenoćiste u Ankari

Tankanje u Turskoj

Prjevoj u Kurdistānu

Kroz turski Kurdistān

Kurdistan

brdovit, sa isušenim raslinjem, vidi se da smo već u vrućim krajevima. Nama, još uvijek u kišnjacima, nije bilo vruće, nego ugodno toplo, baš sam uživao u vožnji. U Harmanliu tankamo, spustila se noć. Kapitan Andreevo je bugarski pogranični grad, veseli smo što smo uspjeli. Evo nas u Turskoj! I ovdje na granici ide brže nego nekada. Samo je još dvadesetak kilometara do Edirna. Zaustavljamo se pored lijepo osvijetljene Velike džamije, fotografiramo džamiju, vodoskoke, ulice... Kasno je, tražimo kamp. Onaj od prije nekoliko godina više ne postoji, trebalo nam je sat vremena da nađemo sljedeći. Vrata su zatvorena, pa budimo vlasnicu da nas pusti unutra. Nije bila previše ljuta, donijela nam je čak i piće. Dobro zamotanom, bilo mi je ugodno spavati nakon današnjih 1203 kilometara.

Probudili smo se rano, tek sada vidimo da je osim nas u kampu samo još jedan terenac s kamp-prikolicom. Kako svi imamo dosta stvari, trebao nam je čitav sat da sve pove-

žemo na motore. Edirne su nam se dopale, pa odlazimo na doručak u restorančić pored Velike džamije. Na jelovniku je nekakva vrsta ražnjića začinjenih jakim sosom, te riža i salata. Vrijeme je da se krene, ovaj puta prema Istanbulu. Vozimo praznom autocestom, temperatura je više nego ugodna. Benzinske nigdje, ne znam kako Yamaha već nije stala. Nema druge nego skrenuti na parking i skinuti rezervni kanistar. Tako je u Turskoj Yamaha dobila hrvatski benzin. Na prvoj sljedećoj benzinskoj osmisi rezervoara sam i kanistar napunio skupim turskim benzinom. Za litru treba izdvojiti 2,80 turskih lira ili, preračunato 12,50 Kn. Što smo bliže Istanbulu, promet je gušći, a autocestom kroz grad probijamo se brže nego što sam očekivao. Ovaj put cilj je što brže proći Istanbul, tako da

jednim od dva velika mosta prelazimo Bospor. Uvijek je fascinant pogled na tjesnac koji dijeli dva kontinenta. Na drugoj strani dočekuje nas natpis «Welcome to Asia», a pri pokušaju fotografiranja sa strane u trenutku dojuri policijski automobil, te ljutiti policajac više da se smjesta maknemo. Da, ali ne prije nego okinemo fotku, a on se neka živcirka koliko ga volja. Kišica, koja je počela još u europskom dijelu, stala je, pa po oblačnom vremenu vozimo obalom Mramornog mora. Kraj je industrijaliziran i nezanimljiv. I tako do Izmita (ili Kocaeli), u zaljevu Izmit Körfezi, grada srušenog u potresu godine 1999. Na katastrofu, u kojoj je život izgubilo preko 30.000 ljudi, danas podjećaju samo brojna novoizgrađena naselja na okolnim brežuljcima. S autoceste se lijepo vidi luka, a mi se odvaja-

MOTO TRADE

OVLAŠTENI UVODNIK I
DISTRIBUTER ZA HRVATSKU

47000 KARLOVAC, K. Branimirovića 33
Tel. +385 (0) 47 / 654 588
Fax. +385 (0) 47 / 601 174
e-mail: moto-trade@ka.hinet.hr
www.moto-trade.hr

YAMAHA
Husqvarna

AMX
AMX
AMX
AMX
AMX

MV
HONDA

MASTO
CAGIVA

OSIGURAN SERVIS, ORIGINALNI REZERVNI DIJELOVI I DODATNA OPREMA

Racing

- Rates** – Uredaj za mjerjenje sage i zakretnog momenta automobila i motocikla
 - Beskontaktni, mobilni
 - Pogodan za auto-moto servise
- RaceLap** – Mjerjenja vremena kruga u segmentima
 - Neograničen broj kontrolnih točaka – bez instalacija na stazi
 - Trenutačni prikaz na ekranu – za vrijeme ili nakon vožnje
- RaceView** – Telemetrija vozila
 - Analiza motora i ovjesa
 - Grafikoni, usporedbi
 - Bez potrebe za PC-om

Genesis d.o.o.
Zagreb, Trakoščanska 17, tel. 091/70223-401
Rijeka, Zagrebačka 4, tel. 051/322-240, fax 051/213-368

BIKERI DOBRODOŠLI!

Drago nam je što možemo objaviti da smo otvorili novu stanicu za Vas u Brsečinama (20 km od Dubrovnika), mjesto gdje možete parkirati svoje motore, popraviti ih, te se dobro zabaviti u ugodnoj domaćoj atmosferi. Nudimo smještaj na samoj obali, 2 m od mora, bar, roštilj, vodiča za područje Dubrovnika i Crne Gore, vožnju kajakom, stolni tenis, kućno kino, malo košarkaško igralište, mogućnost organiziranja raznih druženja, partija i ostalog... Stoga, ukoliko imate želju, a mi je možemo ispuniti, javite nam se!

Kontakt broj: 091 5976 742 / 099 5096 486 • E-mail: ana.sobota@hotmail.com

Kurdistan - Ishak Pasha Saray

Kurdistan - Ishak Pasha Saray

Kurdistan - Ishak Pasha Saray

mo od mora, kojeg na našem putu više nećemo vidjeti (sve do povratka u Istanbul), a da to onda još nismo znali. Temperatura zraka je i dalje vrlo ugodna za vožnju, a autocesta nas vodi sve do Ankare. Prestižemo nekoliko šlepera zagrebačkih tablica, a nakon toga vozil snašim oznakama neću vidjeti dugo, dugo...

Krajolik postaje smeđi, polupustinjski, penjemo se sve više na Anadolsku visoravan. I onda odjednom, usred te smeđe pustosi, s planine Körögöl Dag nam se otvara pogled na jezero svijetlo plave boje - Bayindir Bariji. Nakratko se zaustavljamo i uživamo u panorami. Ankara nas je dočekala u sumraku. Nismo na vrijeme skrenuli s autoceste prema istoku, te smo se neplanirano našli u gužvi petmiljunske glavnog grada Turske. Olovno nebo tjeralo nas je da se negdje skrasimo, pa smo

lutali brežuljcima predgrađa u potrazi za kakvim krovom nad glavom. Svaki takav brežuljak pun je malih, bijelih kućica, a nad jednim od njih nadvila se duga. Podno jedne od džamija nalazi se i restoran u kojem su jela izložena, tako da svatko može odabrat ono što želi. Ima tu mesnatih, ali i vegeterijanskih obroka, a sve je jako, jako začinjeno. Meni osobno to itekako odgovara, jer i kod kuće obično pretjerujem sa začinima. Uz takva jela prija i jogurt, koji se u Turskoj nudi gotovo svugdje. Kiša ipak nije pala, a mi svjedno ostajemo noćas ovdje. Motore smo parkirali između kamiona, a nama su besplatno ustupili jednu prostoriju, vrlo urednu, koja inače služi za pušenje nargila. Pušaća danas nije bilo, a mi smo izvukli naše vreće i u miru prespavali. Današnji dan: 828 km.

Kurdistan - Ishak Pasha Saray

Na smede obojenim planinama raste rijetko crnogorično drveće. U grad Yozgat skrenuli smo da bismo u banci promjenili novac, a u Turskoj za to gotovo uvijek treba vremena, obziru da su u bankama gužve, a i papirologija obično dugo traje. Vozimo Anadolskom visoravni na nadmorskoj visini znatno iznad tisuću metara, ceste su ravne, nekoliko kilometara uvijek je u našem vidokrugu. Zaustavljamo se u jednom restoranu na ručku, moglo bi se reći: seoski turizam na turski način. Unutrašnjost je uređena tradicionalno, uglavnom u drvu sa željeznim pećima i bakrenim suđem, a u dvorištu su kućice drvenih krovova i vodenice. Konačno je vruće, pa smo se smjestili vani, a pečene janjetine, salate i mekog, finog kruha nije nedostajalo. Neizostavni feferoni dali su jelu dodatni, žarki okus.

"SUPERBIKE" servis & shop

Varaždin, Masarykova 11, Tel. 042/320 898, Fax: 042/302 898, e-mail: moto-servis-superbike@vz.htnet.hr • Radno vrijeme: 8-17 h, subotom 8-12

aprilia

MOTO GUZZI

VEMAR

SPYKE

AGVSPORT

PIAGGIO

Vespa®

Autocesta na zapadu Irana

Zapad Irana

Iranski riali

Ponovo smo na motorima, a prije grada Zara usporio sam na 80 km/h jer sam tražio benzinsku. Prošao sam pored radara bezbržno jer je u Turskoj na otvorenim cestama dozvoljeno 90 km/h. Koliko brzo su vozili Rakela i Georg, to ne znam, uglavnom zaustavili su nas svu trojicu vrdeći da smo vozili između 113 i 130 km/h. Moja uvjerenjava nisu pomogla, a policajac nam je napisao uplatnice po 300 TLR (oko 1.350 KN), pa neka to platimo u banci u roku od 30 dana. To je već bolje, na kraju smo se sprijateljili s policajcem, čak se sa njim i fotografirali. Predjeli su sve ljepsi, ceste sve lošije. Prevoj Kizildag Gecidi visok je 2.190 metara, nakon njega prolazimo grad Erzincan. Zaustavljamo se na benzinskoj, međutim ne možemo put nastaviti tek tako, pozvani smo na

čaj. Vodimo ugodan razgovor s osobljem, ali predugo se ipak ne možemo zadržati. Cesta postaje katastrofalno loša, prije četiri godine vraćao sam se tim istim putem i pamtim da je bilo bolje. Dio je razrovan, a još veći dio je u rekonstrukciji, pa mi je vrlo teško voziti. Sve je puno rupa, prašine, a ondje gdje polijevaju vozimo kroz šitko blato. Mrak nas je ulovio u Ilici, zaustavljamo se u restoranu. Ovče meso, salata i jogurt neizostavni su dio turskog obroka. Odavde se ne mičemo do jutra, prenočite nam je kućica koja služi za prodavanje sladoleda. Iako smo se dobro umotali u vreće, toplo nam nije bilo. Razlog: na nadmorskoj smo visini od 1900 metara! Danas je iza nas 855 km.

U Kurdistanicu smo! Turski dio Kurdistana ne bi trebao biti opasan. Glavni grad pokrajine je Erzurum sa 402.000 stanovnika. To se vidi iz natpisa ispod imena grada. Tako je to u Turskoj: osim toga na ploči piše i na kojoj se nadmorskoj visini grad nalazi. Divljina je sve veća, ceste su i dobre i loše. Asfalt je vrlo grub, pa se po zavojima ne može voziti prebrzo. Prijevod Sacdagı Gecidi visok je 2290 metara, a pored ceste redaju se kurdska sela u kojima je vrijeme stalo. Ogoromna je razlika prema ostatku Turske. Prilikom dolaska na benzinsku pumpu, na grubom šljunku malo sam prejako stisnuo ručiću prednje kočnice, te mi se motor prevrnuo. Žrtva je bio samo prednji desni žmi-

gavac. Polupano staklo zalijepio sam izolir-trakom tako da je signalizacija ostala u funkciji. Kroz kanjone malih rječica te kroz grad Agri nastavljamo prema istoku. Zaustavljamo se često da bismo snimili kako žene pored rijeke štapom tuku po ne znam čemu. Možda po lanu? Sjetio sam se onog: «Trla baba lan da joj prođe dan!» A nedugo zatim, daleko na horizontu, po treći put u mojoj životu, pružio mi se pogled na biblijsku planinu Ararat, s njenom snježnom kupolom. Čini mi se da je snijega manje nego prije, očito globalno zatopljenje zaista postoji. U Dogubayazitu smo skrenuli s glavne ceste, da bismo još jednom posjetili neizostavni cilj svih putnika: Ishak Pasha Saray. Šetnju dvorcem ostaviti ćemo za kasnije, a motorima se uspinjemo makadamskom cesticom još malo više, do restorana s pogledom na dvorac i cijelu dolinu u kojoj se smjestio Dogubayazit. Vjetar je prilično jak, nama se ipak više svida sjediti vani i uživati u pogledu, tako da nešto se ne propušta. Zadnji turski ručak (nedaleko je iranska granica) mora biti nešto posebno. Jedini smo gosti, pa brinu o nama. Hrane opet ne nedostaje, da ne nabrajam, sve je isto kao i prije. U strimim stijenama, koje su svuda okolo i koje zaklanjavaju pogled na Ararat, sagrađeni su mnogobrojni zamci. Možda ćemo jednog lijepog dana naći vremena da i njih pobliže upoznamo. A nakon ručka mi smo se spustili do Ishak Pasha Saraya-

i uzeli si vremena da ga cijelog obidemo. To se ne smije propustiti, kada smo već ovdje.

Tridesetak kilometara dalje dugačka je kolona kamiona. Na granici smo. Još na turskoj strani švercer nam mijenja eure u iranske riale. Često na granicama nema mijenjačnicu, pa smo znali biti u problemima, dodemo u neku zemlju uvečer i nemamo gdje promijeniti novac. Ovome ovdje vjerujemo za kurs, nudi nam 1000 riala za jedan euro. Naučili smo da šverceri s gomilom novčanica nisu prevarani. Niti ovaj put se nismo prevarili. Obilazimo kamione te rješavamo formalnosti na turskoj strani. Helga preko kose stavila maramu, jer u Iranu to mora biti tako. Isto tako, žene moraju nositi i majicu dugih rukava. U Iran nije bilo baš lako ući. Čekali smo sat

Teheran - konačno van grada

Iran - granica Bazargan

Kroz Iran

Škotski biciklisti

Zaustavljaju nas radi fotkanja

vremena samo da nas puste na njihovu stranu kroz splet željeznih ograda. Za svaki slučaj, da tko ne pobegne! Nakon toga smo cariniku predali karnete, a on je ustvrdio da je Georgov u redu, ali nikada nije čuo za državu Hrvatsku ili Croatia, tj. takova država ne postoji, adekvatno tome naši karneti su nevažeći! Uvjeravao sam ga da sam sa takvim istim karnetom prije četiri godine bez problema ušao u Iran, a onda se srećom pojavio jedan pametniji koji nam je bez problema sve riješio. I tako smo nešto kasnije ušli u Islamsku Republiku Iran. U Bazarganu odmah pitamo za benzin, na prvoj benzinskoj. Kažu nam da stranci kartice za gorivo mogu kupiti u gradu Mako, 30 kilometara odavde. U Iranu je, naime, problem sa gorivom. Svaki vlasnik vozila dobije mješevnu karticu (nalik telefonskoj) za kupnju 40 litara goriva. Mi smo već prije putovanja kontaktirali hrvatsko veleposlanstvo u Teheranu i oni su preko iranskog ministarstva vanjskih poslova saznali da možemo kupiti kartice, ali nismo dobili informaciju gdje ih možemo kupiti. U Maku smo nakon četvrtog pokušaja zaista našli benzinsku gdje strancima prodaju kartice. Odmah smo kupili svaki za 500 litara goriva, pošto smo se Iranom namjeravali i vraćati. To me je stajalo 175.000 riala, a promjenili smo znatno manje novca. Tu je nastao problem, dok nije stigao lokalni švercer i promjenio nam novac. Dobio

sam kilogram novčanica i dok smo to sve izbrojali, kod kupnje kartica izgubili smo dva dragocjena sata. Ali, imali smo kartice za gorivo, što je vrlo, vrlo bitno. Odmah smo napunili rezervoare, a prodavač je zahtijevao da platimo. Shvatili smo da smo karticom kupili samo pravo na kupnju goriva, koje još treba i platiti. Ali, cijena goriva je zanemariva, litra stoji 100 riala ili 74 lipa. Dok dodam trošak kartice, onda litra stoji 3,50 KN. Kako se u međuvremenu smračilo, valjalo je naći prenoćište. Našli smo nekakvo čudno mjesto, nešto nalik kampu, s malim dućanom, a večeru su nam donijeli odnekuda. Bila je to ovčetina s pečenim rajčicama, a sve to umotano u kruh koji u Iranu ima oblik palačinke. Uz sve to servirali su nam mnogo luka, ljute paprike i limuna. To smo naručili i platili, a kasnije nam je jedan stariji čovjek donio pun lonac iranskog nacionalnog jela, nešto kao kuskus. Bio je to poklon od njega.

Obzirom na današnje carinske procedure te kupnju kartica za gorivo, današnjih 393 kilometara nam se učinilo i realnim. Za sada sve ide po planu, nakon samo 4 dana i pređenih 3.280 kilometara ušli smo u Iran. Spavali smo (osim Rakеле, koji je podigao šator) vani u vrećama. Vrlo ugodan san pred jutro su mi poremetili agresivni komarci. Srećom sam već počeo trošiti Lariam, tablete protiv malarije. Iran, Pakistan, Indija i Nepal su zone viso-

Kroz pustinju Dāšt-e Kavir

kog rizika za ovu bolest, a lijek treba početi trošiti sedam dana prije dolaska u kritično područje. U Iranu su ceste odlične, to se zna. Vozimo pokrajinom Azarbajgane Garbi, cesta vodi nedaleko istoimene države, te smo nedugo zatim u pokrajini Azerbaygane. Uskoro se zaustavljamo popiti čaj. Na parkingu pored restorana divimo se ogromnim prastarim američkim kamionima. Naime, mnogo je ovdje Mack-ova iz vremena prije 1980. godine, kada su Iran i SAD bili u odličnim odnosima. A nakon toga sve je krenulo u nekom drugom smjeru, po povratku imama Homeineija iz progonstva Iran je postao tradicionalna muslimanska zemlja. Da ne duljim o politici, grijemo se na vrućem suncu, kojeg do sada nismo imali previše. Prolazimo kroz Marand, a onda je oko nas kamena pustinja sa stijenama neobičnih crvenkasto-ružičastih boja. Uskoro smo u dvomilijunskom Tabrizu, s gorivom smo pri kraju, a benzinsku pronalazimo teško, na glavnim prometnicama ih nema. Čekamo gotovo pola sata u redu što nam je čudno, obzirom da je gorivo na kartice, a svaki vlasnik vozila dobije mjesечно niti za jedan pun rezervoar. Putokaza prema autocesti nema, ali nam opet, kao i bezbroj puta do sada, pomaže lokalni vozač, koji nas je izveo na pravi put. Sa autoceste puca lijepi pogled na Tabriz. To je veliki grad visokih srednjih kuća bez krovova. Zaustavljamo se na uzvisini i uživamo u panorami.

Dvadesetak kilometara nakon Tabriza veliki je zeleni putokaz, koji nas usmjerava prema autocesti. A putokaz pažljivo proučava biciklist, koji je sve, samo ne Iranac. Odjeven je u besprijeckorno urednu opremu za vožnju biciklom, preko prednjeg i zadnjeg kotača prebačene su torbe za prtljagu. Naravno da smo se odmah zainteresirali i zaustavili da porazgovaramo. Biciklist je Škot i pokušava oboriti svjetski rekord u vožnji biciklom oko svijeta, a to je 70 dana. Kontinent će premostiti avionom. Detaljan plan njegovog puta nisam uspio saznati jer mu se iz razumljivih razloga jako žurilo. Ipak, doznao sam od srdačnog Škota da je nakon Irana njegova slijedeća destinacija Pakistan, te ne vidi razlog zašto bi u toj zemlji trebao imati problema. Pa, ako će on potpuno sam biciklom kroz tu zemlju, zašto se mi trebamo bojati? Na rastanku mu želimo sreću, te smo uskoro na autocesti prema Miyanu. Autoceste u Iranu su besplatne, a zabranjene su za motocikle. Naravno da navedenu činjenicu ignoriramo, te vozimo možda najljepšom autocestom po kojoj sam ikada vozio. Koliko se sjećam, kada sam prije 4 godine vozio obrnutim smjerom, ove autoceste nije bilo. Lijevo i desno od nas izmjenjuju se stijene čudnovatih vulkanskih oblika, smeđih i ružičastih boja. Tu su i kamene pustinje isto tako obrubljene brdima zanimljivih oblika. Autoceste u Iranu su

Tipičan ručak u Iranu

Teheran - ugostili nas u svojoj kući

Uz autocestu Teheran - Qazvin

Ljubazno osoblje na benzinskoj

Iranski ručak

Tankanje

europske kvalitete, a prometa gotovo i nema, vjerovatno je uzrok u nestašici goriva. Ali, to ne vrijedi i za gradove, tamo se to ne vidi. Obzirom da na autocesti nema nikakvih popratnih objekata, kod grada Miyane skrenuli smo na «old road» u potrazi za restoranom. «Old road» je isto tako cesta visokog standarda, a i na njoj je promet rijedak. Pored puta nailazimo na baraku, ispred koje je vodoskok u kojem se hlade dinje i lubenice, tu su i sanduci s pićem, pa smo pomisili da je to ujedno i restoran. Mi volimo takove primitivne restorane, jer tako možemo upoznati i specifičan način življenja pojedinih zemalja. U vodoskoku smo oprali naše uprljane čizme, pokušali se dogovoriti za ručak, te smo ustanovili da smo u trgovini, a ne restoranu. Pravi restoran našli smo nešto dalje, u Sarčamu.

Pečeni pileći bataci, pečena rajčica, luk, te jogurt, a prije toga gusta juha od nečeg nedefiniranog, tipičan je iranski ručak, a mogu reći da i nije loš. Zadovoljni krećemo dalje, sve do Zanjana, gdje ipak tražimo put prema autocesti, jer nemamo baš previše vremena. Zaustavlja nas srdačan policajac, samo radi razgovora, nema govora o tome da ne bismo smjeli na autocestu. I tako vozimo autocestom sve do Teherana, kamo stižemo navečer. Neviđena je gužva u ovome četrnaestmilijunskom gradu. A što bi bilo tek da imaju dovoljno goriva? Trebalо nam je možda sat vremena da se probijemo do centra, gdje smo se nakratko zaustavili i opkoljeni mnogobrojnim znatiželjnicima napravili nekoliko fotki. Snimili smo i simbol modernog Teherana, ogroman spomenik koji se često vidi na televiziji

prilikom izješća iz Irana. Od centra krećemo prema izlazu iz grada, prema gradu Qom. Putokaza nema baš nikakvih, u probijanju među Paykanima (iranska marka automobila) koristimo se GPS-om montiranom na Georgovom BMW-u. No, taj uređaj nam pokazuje ispravno smjer prema jugu, ali nas vodi u mnogobrojne jednosmjerne ulice, te se redovito moramo okretati i tražiti nove mogućnosti. Igra mačke i miša traje 2 sata. Zaustavljamо se u restoranu, prilično neurednom. Prljavštinu, koju su ostavili prethodni gosti, čistimo sami, a i hrana nije nešto posebno. Sastojи se od piletine i hrpe neukusne riže. Pošto je kasno, odlučujemo potražiti smještaj u Teheranu. Ionako smo danas prošli solidnih 950 kilometara. Mlađi čovjek na Hondi od 125 ccm (veći motocikli u Iranu zakonom su zabranjeni), vodi nas u potragu za hotelom. Ali, u svima koje smo našli, motore bismo morali ostaviti na ulici. To ne dolazi u obzir, jer gdje god stanemo, okruženi smo gomilom ljudi. Vidjevši našu muku, naš vodič nam nudi smještaj u njegovoj kući, što objeručke prihvaćamo. Dvoriste je dovoljno veliko da uz njegov stanu i naša tri motora. Ulagamo u kuću kojom dominira velika soba, ujedno i kuhinja, bez ikakvog namještaja. Po njihovim običajima, po podu su prostrti sagovi, a sjedamo, odnosno liježemo na pod oslanjajući se samo na jastuke. Večeru sa zahvalnošću odbijamo, neznatno prije bili smo u restoranu, pa smo počašćeni dinjom i sokom od ne znam kojeg voća. Osim našeg muškog domaćina s nama sjede i njegova supruga s majkom, te još jedna rođakinja i djevojka, koja isto

Uvoznik za Hrvatsku
VELE PROMET
Sjedište:
Pušćine, Čakovečka 143B,
040/895 377
Poslovnice:
Zagreb, Tomislavova 11,
01/301 3778
Rijeka, D. Cesarića 13,
051/684 260
Split, Dubrovačka 51,
021/544 470
Osijek, L. Mandića 111Z,
031/298 811
Čakovec, Svetozrenska 15,
040/395 680
Varazdin, Optujska 50,
042/3311 11

DENSO

POKRETAN KVALitetom

www.velepromet.hr

info@velepromet.hr

Yazd

Yazd

Yazd

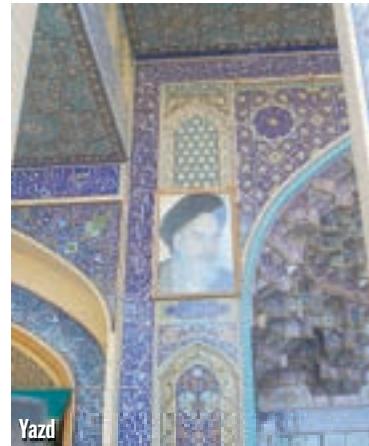
tako pripada obitelji. Inače, uvijek do sada, kada smo bili gosti negdje u muslimanskim domaćinstvima, žene ne bi bile prisutne. Toliko smo se zbljžili, da smo dobili čak i poklone - narukvice i prstenje. Vrlo sretni smo bili kada su nam predložili tuširanje. To nam je zaista i trebalo. Spavali smo u toj sobi u našim vrećama.

Ujutro nam je trebalo još sat vremena da izđemo iz tog divovskog grada. Stigli smo do velikog putokaza na kojem piše: Persian Gulf i Qom. A Qom je naš cilj, uspjeli smo naći pravi put! U Teheranu to nije nimalo lako. Ljubazni policajci nas uvjeravaju da motociklma ne smijemo autocestom, prvi put nam se to događa u Iranu. Georga vode u ured njihovom šefu, pa je problem začas riješen.

Zaustavljamo se na odmorištu, lokalni su ukrašeni šarenim, rekao bih kića-

stim reklamama. Naručujemo čajeve, dobivamo vrećicu čaja i čašu. Vruću vodu moramo uliti sami. Prilazi nam trgovac cvijećem, te nas troje muških dobivamo i poklone u obliku cvijeća. Ja sam svoj bijeli cvijet smjestio iznad instrumenata na Yamahi, ispod vjetrobrana. To je za sreću! Na autocesti kod Qoma opet imamo razgovore s nevjerojatno ljubaznim policajcima. Ovi nam ne brane vožnju autocestom. Qom, iako je to sveti grad muslimana i navodno vrlo lijep, obilazimo, jer nemamo baš vremena sve razgledavati (možda sljedeće godine?), te jurimo prema jugu. I na benzinskim crpkama smo super prihváćeni, osobljje se želi fotografirati s nama, nude čajem...

Policija nas opet zaustavlja. Pored njihovog vozila dominira veliki tro-nožac sa radarom na vrhu. Mobicelom

Yazd

snimaju i nas i naše motore. Mi snimamo njih, a snimamo i njihov radar. Nemaju ništa protiv toga, a nema niti spomena o kazni. A na radaru stoji: 160,9 km/h! Ustvari, uopće ne znam koliko je dozvolje-

no voziti Iranom. Mi vozimo koliko nam odgovara. Nitko nas ne ometa u tome, unatoč mnogobrojnim radarima. Prije četiri godine nisam video niti jednog. A ograničenje brzine na vrhunskoj autocesti bez prometa zaista nema nikakvog smisla... Pauza za ručak. Ovaj put primitivno, baš kako volimo. Odavde nadalje više nema autoceste, u Ardestanu smo. Pale roštilj samo radi nas, jedini gosti smo. Smjestili smo se na, niti ne znam kako bih to nazvao, recimo krevetu, gdje dobivamo servirano, baš kao i svugdje i Iranu, meso s roštilja, pečeno povrće (najčešće rajčice) i kruh u obliku palačinke. Dobivamo i Pepsi i Fantu, na naše čuđenje, obzirom na embargo Amerike prema Iranu. Ne znam da li sam već napomenuo, ali alkoholna pića, pa i pivo, strogo su zabranjeni. Može se dobiti bezal-

"SUPERBIKE" servis & shop

Varaždin, Masarykova 11, Tel. 042/320 898, Fax: 042/302 898, e-mail: moto-servis-superbike@vz.htnet.hr • Radno vrijeme: 8-17 h, subotom 8-12

Kroz pustinju Dašt-e Lut

koholno pivo, koje meni nimalo ne odgovara.

Pustinjska cesta vodi nas u smjeru jugoistoka. Pustinja je to Dašt-e Kavir. Vrućina postaje nepodnošljiva. Moji prijatelji već davno voze u kratkim rukavima. Ja sam još uvijek u Goretexu. Dolazimo do ploče s natpisom: «Zahedan 1025 km». To nam je zadnji veći grad u Iranu pred pakistanskim granicom. Cesta nas vodi kroz centre većih gradova, tako i kroz Ardakan. Gradovi su čisti, uredni, parkovi i fontane krase sve veće trgovine. Uskoro smo u Yazdu, jednom od najljepših iranskih gradova. I kroz Yazd moramo proći centrom, pa ga

tako imamo priliku i pobliže upoznati. Kao i u cijelom Iranu, mnogo brojni motori od 125 ccm služe kao prijevozno sredstvo za cijelu obitelj, pa je normalno da se na njima voz njih troje ili četvero, nerijetko petero. Ovdje smo vidjeli rekordnih šest osoba na jednom motoru. Muž i žena, troje djece plus malena beba u naručju majke. Tko ne vjeruje, neka pogleda fotku. Zaustavili smo se kod prelijepе džamije, pročelje je ukrašeno ornamentima u plavkastom tonu, tu su i velike fotografije njihovih svetih voda. Mi se divimo džamiji, a okupljena masa ljudi nama. U obližnjoj trgovini kupujemo veću

količinu sokova, dehidrirali smo od vrućine.

A dalje opet pustinja i samo pustinja. U daljini, desno od nas, obronci su gorja Qohrud, a lijevo je pustinja Dašt-e Lut. Tek ponegdje koji grm osušene trave, inače samo pjesak i kamen. Vozimo po dvotračnoj cesti u svakom smjeru, stotinjak metara lijepo je isto takva cesta, ali za suprotni smjer. U sumrak pitamo za mogućnost postavljanja šatora pored jedne gostionice na osami, međutim vlasnik nije oduševljen našom idejom. Kaže nam da vozimo još 50 kilometara do sljedećeg grada i do hotela. Noćna vožnja Iranom nije baš nika-

kav problem, odlično označenom cestom može se voziti bez problema i 140 km/h. U tom gradu, zove se Rafsangan, pronalazimo neku vrstu fastfood restorana, a dok smo jeli, oko naših motora okupila se ekipa od oko tridesetak lokalnih bikera na 125-icama. Jedan od njih će nas predvoditi do nekoliko kilometara udaljenog hotela u centru grada. Kako smo odmicali dalje, povorci se priključivalo sve veći broj bikera, tako da smo bili opkoljeni možda sa 50 motora. A oni su pored nas izvodili svoje vratolomije: po zadnjem, po prvom, pre-sijecali nam put. Svako malo morao sam kočiti da kojeg, koji se stvorio

Kerman

Potresom srušeni Bam

Povijesni dio Bama, srušen potresom

Pustinja Dašt-e Lut

Yazd

Spektakl u Rafsanjanu

Police - kompa

preda mnom, ne pogodom. To je bio pravi moto-show, ovdje u srcu Irana! Da čovjek ne povjeruje! A što bi tek bilo da imaju GSXR-e ili CBR-e? Svi su bez kaciga, u Iranu nisam vidio da itko nosi kacigu. A onda nešto što nisam mogao vjerovati: Preda mnom se pojavio motocikl sa šest ispušnih cijevi! Da li je to zaista to što mislim? Ovdje u Iranu? Nemoguće!

Teškom mukom probio sam se između jurećih stovadesetpetica, i zaista: pored mene, bez tablice (koje inače u Iranu imaju svi) vozi Benelli 750 Sei, u originalnom stanju! Jedan od najlegendarnijih motocikala uopće! Prvi šestcilindraš modernog doba! Kada smo stigli do hotela, u ono gužvi odmah sam krenuo u potragu za Benellijem. Nisam ga našao. Očito ga je vlasnik izvukao samo radi nas, te ga odmah sakrio. Motocikli, koji su do 1980. godine ostali u Iranu, ne mogu se registrirati, dakle niti voziti. Uredan hotel platili smo vrlo malo.

Motocikle smo smjestili u garažu, a ja sam htio napraviti još krug po gradu, kako mi je bilo zabavno ono što se dešavalо na ulici. A svi oni mladi bikeri su nas vani čekali. Mojim prijateljima se ta ideja nije svidjela, pa od svega nije bilo ništa. Malo smo prošetali gradom, pa otišli na spavanje. 909 današnjih ugodnih iranskih kilometara je iza nas.

Hotel Almas ujutro, po danjem svjetlu, izgleda čak i moderno, obziru da je sav u staklu, a oduševio nas je bogat doručak. 130 kilometara nakon Rafsanjana grad je Kerman. To je jedan od značajnijih svetih građova Irana, pa osim vrlo lijepog centra posjećujemo i džamiju smještenu podno gorja Kuhha-ye Kuhpaye. Visoke skoro 4000 metara, ogoljele planine okružuju islamsko svetište, a mnogo je tu hodočasnika, obziru da je danas petak (kao da je kod nas nedjelja). Još odlazimo na benzinsku u Kermanu, a svako tankanje je ovdje

něšto posebno. Uvijek se skupi naroda, pa se uglavnom vode dugi razgovori. Cesta nas vodi sve više kroz kamenu pustinju. GPS na Georgovom motoru pokazuje da smo na nadmorskoj visini od čak 2544 metara, a mi se kupamo u znoju! Dok se divimo krajoliku, iz daljine vidimo da se približava policijsko vozilo. Kada nas je video, policajac u svojem pick-up Nissanu naglo koči, parkira do nas, vadi mobitel i bez ijedne progovorene riječi nas fotografira. Fotkamo i mi njega, na policijskom Nissanu, na našim motorima, s pejzažima okolnih brda. Kada je foto-shooting završio, policajac je zadovoljan sjeo u svoje vozilo i pod punim gasom odjurio, razdraganu nam trubeći.

Stižemo u Bam. Godinama sam htio vidjeti taj nadaleko poznati grad napravljen od smedih stijena, u kojem su do potresa živjeli ljudi. Zakasnio sam ga vidjeti cijelog. Razoran potres pogodio je prije tri godine Bam.

Novi dio grada gotovo je sravnjen sa zemljom, bilo je ovdje oko 30.000 žrtava. Od citadele, povijesnog dijela, ostale su samo konture. Zaista štetna! Sve je osigurano željeznim cijevima, da se sprječi daljnje urušavanje. Šećemo tim tužnim gradom, priključuju nam se jedan od stanovnika i tugaljivim glasom nam priča o nesretnoj sudbini svoga grada. Teško da će ovo itko ikada dovesti u pravobitno stanje. Na samu citadelu nemoguće je popeti se, zabranjeno je radi opasnosti od urušavanja. Napuštamo Bam, te vozimo pustinjom Dašt-e Lut. Pored ceste, u pijesku, nanizano je ogromno kamenje, a stanovnici ovih krajeva u davnini svoje su mrtve jednostavno polagali na vrhove tog kamenja. Skrećemo s asfalta i vozimo tvrdom pustinjom između tih stijena. Uskoro smo u najistočnijoj iranskoj pokrajini, i jedinoj donekle opasnoj, barem tako kažu. To je Sistan-o-Balučistan. Ovdje, kao i u zapadnom

Pustinja Dašt-e Lut

Iranski Belučistan

PRAZNA STRANICA

Iranski Belučistan

Zahedan - Iranski Belučistan

dijelu Pakistana, žive Beluči, narod koji traži neka svoja prava, kao neovisnost i što ja znam što još. Na ulazu u pokrajину policijska je barikada, a policijacu nas upozoravaju da budemo oprezni. Zašto opreznji, pitam se? Pa sve izgleda idealno, super-ceste, svi nam trube, mašu, pozdravljaju nas, plavo nebo... Zastajemo na kratko na jednoj užvisini sa panoratom pustinje. Postalo je nepodnošljivo vruće. Termometar na Rakelinom BMW-u označen je do 50 stupnjeva Celzijevih. Kazaljka se naslonila do kraja! Pored mojeg motora staje jedan Peugeot. Izlaze dva mlađića i poklanjaju mi bocu hladne vode! Sam ih je bog poslao, umro sam skoro od žedi. Već dugo nije bilo niti jednog naseљa da bih kupio nešto za piće, a staru zalihu sam potrošio. Na toj temperaturi treba piti barem svakih pola sata, pa makar i toplu vodu, jer se ona vrlo brzo ugrije. Cesta nas vodi kroz slikoviti klanac u gorju Selsele-ye Pir-e Šuran. U Nosratabadu tankamo, a uskoro smo u Zahedanu, glavnoime gradu iranskog Belučistana. Ne ulazimo u centar, zaobilazimo ga. Nailazimo na prvi putokaz koji nas upućuje prema pakistskoj granici. Do pograničnog grada Mirjaveh 85 je kilometara, a već je sumrak. Po sumnjivim predjelima nikada ne vozimo noću, ali smo odlučili stići do granice i navečer obaviti carinske formalnosti, kako bismo uštedjeli na vremenu. Tako po noći vozimo kroz Belučistan, a cesta baš i nije tako dobro označena

kao u «normalnom» Iranu, pa vozimo sporije. No, problema nije bilo, pa uz iransko-afganistansko-pakistansku tromedu začas stižemo do Mirjaveha. Ulazimo u «grad» kako bismo natočili gorivo i večerali prije odlaska na granicu. Benzinsku smo našli, ali restoran ne. Mirjaveh je grad iz nekih prijašnjih vremena. Niske, trošne kućice, neosvijetljene ulice - to je neki drugi Iran nego onaj kroz koji smo do sada prolazili. Odlazimo prema granici, ali nailazimo na policijski punkt. Kuda bi mi, pa granica radi samo do 17 sati? Vojnici telefonišaju, mi čekamo. Za pola sata stiže civilni auto iz kojeg izlazi, pretpostavljajmo, Mirjaveh, nekakav viši dužnosnik. Kaže da ga slijedimo. Opet smo u centru Mirjaveha, ulazimo u dvorište hotela. To je nekada i bio hotel, ali sada više nije. Unutra je sve u ruševnom stanju, a nekoliko radnika, iako je osam sata navečer, pokušava dovesti hotel u red. Vode nas u sobe gdje ćemo spavati. Na podu su madraci prekriveni

ostacima žbuke. Motore smo već parkirali u predvorje «hotela».

Pješice obilazimo Mirjaveh. U mračnim ulicama nekoliko je otvorenih trgovina. Ispred jedne čuči skupina Baluča. Tamnoputi su, svi nose brkove i brade. Odjeveni su u duge, bijele halje. Prilazimo im i pitamo ih za dozvolu da se fotografiramo s njima. Problema nema, srdačni su prema nama. Neprestano ponavljaju da su oni Beluči, ponose se time. I dok tako razgovaramo, do nas se zauštavlja policijski automobil. Vozač, ne izlazeći iz vozila, od nas traži dokumente. Nakon što smo im predali putovnice, dižu se Beluči i prijeteći kreću prema policijiji. Viču na njih, vjerojatno protestiraju što su nas legitimirali dok razgovaramo s njima. Odjednom se odnekud stvorilo mnogo Beluča, opkolili su potpuno policijski automobil. Mi događaj promatramo s pristojne udaljenosti, nije nam ugodno. Sa stražnjih sjedala izlaze dvojica vojnika, u rukama im Kalašnjikovi. To je tek razjarilo Beluče, zgrabili su tu dvojicu zajedno s oružjem i bacili ih natrag u automobil. Srđito su zalupili vratima. Policijci su nam morali vratiti putovnice i u trenutku su nestali. Mi smo nastavili šetnju prema hotelu. Usput smo ušli u jednu trgovinu da kupimo nešto za pojesti. U trgovini rade djeca, a očito je da znaju svoj posao. Kada sam plaćao, dolazi do mene Rakela, kaže da požurim. Vani je već bilo dosta policije i inspektorata u civilu. Nisu nam povjerivali da spavamo u hotelu,

kažu, hotel je zatvoren. Očito nisu u kontaktu sa svojim kolegama, koji su nas baš tamo poslali: Zahtijevali su da ih slijedimo do našeg hotela, gdje su u dvorištu obavili više telefonskih razgovora. Sada smo shvatili da je i iranska strana Belučistana opasna, mogao bih reći: vrlo opasna. Sve to ne bismo ni znali da smo po danu stigli na granicu. Kažu nam da uzmemu stvari i motore, te da ih slijedimo. I tako pod pratrnjom civilnih vozila prelazimo opet onu policijsku kontrolu, iz koje su nas otpratili u onaj «hotel». Odveli su nas prema granici, u carinsku zonu, u sklopu koje je potpuno normalan hotel, barem za iranske prilike. Nikome od nas nije jasno zašto nas prvi puta nisu poslali ovamo! Uredne sobe i dobra večera uz bezalkoholno iransko pivo, obilježili su ovu večer. Srdačno smo se pozdravili s glavnim inspektorom koji je koordinirao cijelom akcijom, te sjeli van, uz motore. Malo smo pregledali nivo ulja te uživali u toploj iranskoj noći. Dan je bio napet. Uz današnjih 779 kilometara i ove večernje šokove, dobro smo spavali. Ovdje, na kraju prolaska kroz Iran, mogu samo zaključiti da je osim incidenta ovdje na granici u Belučistanu, Iran potpuno sigurna zemlja, ugodna za putovanje. Ceste, ljudi, policija, pa čak i klima, sve je za svaku pohvalu. Treba samo poštivati njihove običaje, a to nije teško: ne konzumirati alkohol, izuti se prilikom ulaska u džamije, a žene se trebaju prikladno obući. Dva puta Iran, uvijek Iran!

Mirjaveh - Iranski Belučistan

Trgovina u Mirjavehu

Mirjaveh - hotel na granici